

Hylke Forsamlingshus 100 år

Historien om starten på Forsamlingshuset

Lettere omarbejdet afsnit om forsamlingshusets start, fra manuskript til bogen om Hylke sogn i det 20. århundrede.
Anna Rasmussen.

Hylke Sogns Forsamlingsbygning.

Kort tid efter indvielsen af Hylke brugsforening i 1905, hvor planerne, om et forsamlingshus i forbindelse med brugsforeningen første gang blev bragt på bane, men sparet væk, gik mange gode kræfter i gang med at realisere drømmen om et forsamlingshus. Uheldigvis trak de gode kræfter i to retninger, og resultatet blev nok det mest indædte og forbitrede slagsmål, Ustrup og stationsbyen på den ene side og Gl.Hylke på den anden nogensinde har udkæmpet.

Forhistorien er aldrig den mindst spændende. Det er ikke så meget det færdige resultat, der fortæller og forklarer historien. Det er alt det, der er gået forud. I forsamlingshussagen er der sikkert blevet fejlet ind under de uundværlige gulvtæpper, men en del er takket være den daværende lokale sognekonge, P.J.Christensen, Ingergården, forblevet synligt, dog sikkert i en stærk revideret og censureret udgave.

Sommeren 1905 var alle mand af hus for at få opført et forsamlingshus. Så langt kunne beboerne enes, men heller ikke længere. Ustrupfolk holdt stejlt på, at huset skulle ligge i stationsbyen. Fra kirkebyen lød det truende, at det helt bestemt skulle ligge i Gl.Hylke. Begge fløje nedsatte byggeudvalg, købte grund og begyndte at tage tilbud hjem.

P.J.Christensen, der boede i Båstrup uden for krigszonen, holdt sig i begyndelsen neutral, men da det på et tidspunkt kneb for ustrupfløjen at holde sammen på tilhængerne, valgte han side og støttede stationsbyprojektet. Han blev på stedet udnævnt til formand for byggeudvalget, men da det gik op for ham, at udvalget forberedte et forsamlingshus på andelsbasis, rejste han børster. Det her med andele og solidarisk ansvar, brød han sig ikke om. P.J.Christensen bekendtgjorde, at skulle han være med, måtte der i stedet tegnes aktier. Efter nogen diskussion blev det, som formanden ønskede.

En overgang var der udsigt til to forsamlingshuse, men håbet svandt hos beboerne i kirkebyen, da P.J.Christensen kom fejende ind på scenen. Heldigvis var hylkeskødet ikke underskrevet endnu. Det kneb at finde tilstrækkelig mange tilhængere. I Brørup foretrak beboerne stationsbymodellen. Der var allerede i 1875 anlagt en kommunal gangsti fra Brørup til det billetsalgssted, der blev til Hylke station, så det var den korteste vej at gå.

Der blev holdt det ene rabaldermøde efter det andet. Der blev skiftet side og standpunkt, og for at citere P.J.Christensen "al fornuftig forhandling ophørte." Ganske vist var han en mand af mange ord, men sjældent stærke, så når han

omtalte forsamlingshussagen som en skandale, kan man være overbevist om, at den var en skandale.

Omsider blev der så megen ørenlyd, at man kunne enes om en afstemning. Den blev med et knebent flertal vundet af ustrupfløjen, og huset kom til at ligge i stationsbyen. Det blev bygget, mens bølgerne stadig gik højt, og sindene var i kog, så opførelsen af forsamlingshuset blev så hovedkuls, at der var problemer, som ikke var gennemtænkte eller overhovedet tænkt på. Byggegrunden var mildest talt uegnet til formålet. Der var slet ingen udenomsplads.

P.J.Christensen må være gået ud fra, at hylkeboer i de næste 100 år ville komme vandrende på deres flade fødder til fest i forsamlingshuset. At biler en dag ville være hvermandseje også i Hylke, faldt ham aldrig ind. Der blev lavet staldplads til to heste, men den lejede bestyrelsen ud til baneingeniøren, da forberedelserne til dobbeltsporet gik i gang. Der var heller ikke vand at finde på grunden, så man måtte pænt spørge forsamlingshusets nærmeste nabo, om der måtte lægges et rør over i hans brønd.

Vand og udenomsplads var nok de største mangler ved forsamlingshuset, men ikke desto mindre blev aktierne solgt uden større besvær. De lød på lo kroner, og gårdmændene forpligtede sig til at købe mindst fire og husmænd og arbejdere en hver. Småkårsfolk fik lov til at afbetale de lo kroner i månedlige afdrag, så alle skulle have mulighed for at være med. Ifølge P.J.Christensen gik salget strygende. Han påstod, at gårdmændene gladeligt købte aktier for 2-300 kroner hver. Det stemmer dog ikke med de dele af regnskabet, der er bevarede. Der var en gårdmand, der købte for 100 kroner, men bortset fra ham var der ingen, der købte for mere end 100 kroner. Ustrupgårdmændene var nødt til at punge ud, for gammel-hylkerne holdt sig fornærmede tilbage en tid endnu. Der var stadig "et kedeligt spektakel," og P.J.Christensen føjede til, "Ofte har vi haft krig i sognet, men denne var nærmest revolution."

Den 6. januar 1906 blev der holdt stiftende generalforsamling i forsamlingshuset, og den 13. januar fandt den officielle indvielse sted. Allerede da var de mindst stivsinde og mest forlystelsessyge beboere i Gl. Hylke parat til at overgive sig. Få dage før åbningsfesten kom de luskenede med penge på lommen til aktiekøb. De blev modtaget med åbne arme og straks valgt ind i repræsentantskabet.

Så vidste stationsbyfolkene, hvor de havde dem, og efterhånden sænkede udmattelsen og freden sig over både sogn og forsamlingshus, men det var en krig, der blev husket længe.

Byggeriet var selv for den tid utrolig skrabet. Taget var tjæret pap, og vinduerne bortset fra dem ud til gaden stammede fra en eller flere kostalde. Der var intet loft over salen og ingen mulighed for opvarmning. Da Borger- og håndværkerforeningen i 1921 forhandlede med bestyrelsen om leje af huset, stillede den som betingelse, at der skulle lægges loft, opføres en skorsten og anskaffes en kakkelovn.

Det var et primitivt hus, og de første 15 år foregik vinterarrangementerne i bidende kulde, men forsamlingshuset blev brugt. Der blev afholdt danseskole, juletræ og fastelavnsfester for børnene. Gymnastikforeningen rykkede ind. Der blev afholdt høstfester og baller, foredrag og politiske møder og et begreb, der hed forestillinger. Det dækkede sikkert over fremvisning af lysbilleder, rejsebiografer og luvslidte skuespilleres oplæsning og deklamation. Traditionen med dilettantkomedier blev skabt, og da der blev lavet køkken og ansat en vært, flyttede mange private fester til forsamlingshuset.

Ved indvielsen holdt P.J.Christensen en af sine lange, kedsommelige taler. Han formanede aktionærerne til besindighed og fordragelighed, og han omtalte hele tiden forsamlingshusbyggeriet som en forretning, der med tiden gerne skulle give et godt afkast til aktionærerne. Det skete aldrig. Som modvægt mod en tale, blottet for varme og humor kom lærer Viggo Lassens sang. Han var en helt utrolig sangskriver, men til forsamlingshusets åbningsfest overgik han sig selv. I 10 lange vers fortalte han sin version af al balladen, og hans udlægning var betydelig morsommere end P.J.Christensens.

Det kan godt være, de gode hylkefolk havde svært ved at enes, at de råbte højt og slog i bordet, snigløb og spændte ben for hinanden og gav. Hylke sogn ry for ufdragelighed, det ry, som blev hængende i mange år og som også fra tid til anden fik tilført ny næring, men det var en frugtbar uenighed. I årene 1902 til 1909 blev der bygget tre skoler, to brugsforeninger og et forsamlingshus.

